

## Predstavitve kinotečne sezone 2026/2027

V torek, **1. septembra**, smo v Dvorani Silvana Furlana na Miklošičevi 28 razgrnili ključne filmske, razstavne, restavratorske, pedagoške in založniške dejavnosti prihajajoče sezone. Program so predstavili direktor Kinoteke **Stojan Pelko**, vodja in urednik filmskega programa **Igor Prassel**, urednica filmskega programa **Anja Banko**, vodja filmske zbirke **Ivan Nedoh**, skrbnik zbirke eksperimentalnega filma **Matevž Jerman**, vodja obfilmskih zbirk in razstavnega programa **Špela Čižman**, kustos **Jurij Bobič**, vodja pedagoško-izobraževalnega programa **Vitja Dominkuš Dreu** in odgovorna urednica **Ekrana Ana Šturm**. Predstavitvi je sledila projekcija sveže restavriranega filma **Splav Meduze** (1980) v prisotnosti režiserja Karpa Godine, igralka Olge Kacjan in direktorja filma Branislava Srđića.

### Filmske zbirke in restavriranje

Restavrirana verzija film **Splav Meduze** predstavlja vrhunec letošnjih prizadevanj za ohranjanje filmske dediščine, po tem, ko je **Ženska s pokrajino** (Ivica Matić, 1976) avgusta svojo mednarodno pot začela na Sarajevskem filmskem festivalu. V sklopu restavriranja slovenske filmske klasike v sodelovanju s Slovenskim filmskim centrom in Slovenskim filmskim arhivom pri Arhivu RS ter s pomočjo sredstev Ministrstva za kulturo v novi sezoni načrtujemo digitizacijo in restavriranje filma Franceta Štiglica **Balada o trobenti in oblaku**. Poleg tega bomo s sorodnimi institucijami ustanovili strokovne skupine, ki bodo pripravile prednostne sezname do zdaj zapostavljenih in težko dostopnih filmskih zvrsti, kot so kratki dokumentarni, animirani in študentski filmi. V letu 2027 načrtujemo tudi nadaljevanje digitizacije in restavriranja izbranih filmov Andreja Zdraviča in Ivica Matića, hkrati pa bosta v teku distribucija in promocija filmov, restavriranih v letu 2026: **Ženska s pokrajino** in petih kratkih filmov Ivica Matića, **Splav Meduze** Karpa Godine, nabor del Andreja Zdraviča (**Waterbed**, **Sunhopsoon**, **Breath**, **Phenix**, **Airborne** ter **New York Studies I–V**) izbor filmov OM produkcije.

S filmom **Ali je bilo kaj avantgardnega?** ter izborom slovenskih eksperimentalnih filmov bomo gostovali v evropskih in svetovnih kinotekah, za distribucijo pa pripravljamo tudi poseben program domačih filmov na 8-mm in Super 8-mm trakovih iz zbirke Slovenske kinoteke. Konec oktobra bo film **Ali je bilo kaj avantgardnega?** s spremljevalnim programom filmov Vaska Preglja prikazan na filmskem festivalu Viennale na Dunaju. Že novembra pa bo predstavljen tudi na novi streaming platformi Švedskega filmskega inštituta, skupaj s posebej kuriranim programom slovenskega eksperimentalnega filma iz zbirk Slovenske kinoteke.

### Filmski program

Konec septembra predstavljamo prvo večjo retrospektivo te sezone, ki jo posvečamo nedavni stoletnici rojstva švedske igralka, scenaristke in režiserke **Mai Zetterling**. Zetterling je najprej blestela v filmih priznanih švedskih režiserjev – od Alfa Sjöberga do Ingmarja Bergmana – in se kmalu zaslovela tudi v tujini. Po dvajsetih letih pred kamero, je le-to vzela v svoje roke in prav njenemu režijskemu delu posvečamo večji del retrospektive. Zetterling skozi svoj opus igranih in dokumentarnih filmov predstavlja teme ženskega prijateljstva, materinstva, seksualnosti, spola in vloge umetnosti, retrospektivo pa odpiramo z njenim celovečernim prvencom **Ljubeči pari** (1964), ki razkriva nekonformistično držo režiserke, ki jo v načinu psihologizacije likov lahko primerjamo z Bergmanom, v feministični drži pa postavimo ob bok cineastkam, kot so Agnès Varda, Chantal Akerman, Márta Mészáros ali Valie Export. Ob tej priložnosti nas bodo obiskali kolegi s Švedskega filmskega inštituta, Jon Wengström, direktor filmskega arhiva pri Švedskem filmskem inštitutu in kuratorka Kajsa Hedström, ki bosta predstavila delo v našem okolju manj znane švedske filmske ikone.

Slovenska kinoteka je svoj distribucijski katalog nedavno obogatila z nakupom digitalno restavriranega opusa francoskega enfant terrible **Jeana Eustacha**. Avtor, ki je kinotečnemu občinstvu sicer dobro poznan – Silvan Furlan umešča Eustachevo epopejo **Mama in kurba** (1973) med svojih najljubših deset naslovov vseh časov, celostna retrospektiva njegovih del pa je bila že predstavljena v letu 2002 – si po več kot dvajsetih letih zasluži ponovni pogled: sopotnik in neposredni potomec novega vala je v svojih igranih in dokumentarnih filmih razvil svojevrsten filmski izraz, ki se z avtopoetično noto dotika lastnih izkušenj tesnobe odraščanja na francoskem podeželju in obenem s premišljenim pogledom beleži moderna človeška razmerja.

V decembru odpiramo večdelno retrospektivo filmskega/video opusa videastke, režiserke in intermedijske umetnice **Jasne Hribernik**. Avtorica se v svojem delu posveča premisleku tranzicije iz socializma v kapitalizem in prek videa raziskuje pogoje novega družbenega reda. Njeno delo je bilo predvsem v 80. in 90. letih prejšnjega stoletja vezano na produkcijo RTV Slovenija, v okviru katere je ustvarila tudi obsežen opus dokumentarnih filmov. Retrospektivo pripravljamo v sodelovanju s SCCA-Ljubljana.

V sodelovanju s festivalom Kino Otok bomo v maju in juniju 2027 prikazali celostno retrospektivo palestinskega režiserja in producenta **Rashida Masharawija**. Njegovo delo je igralo ključno vlogo v reprezentaciji palestinske identitete, palestinskega boja in realnosti življenja pod izraelsko okupacijo. Masharawi v svojih filmih združuje humanistično pripovedovanje zgodb z družbenim in političnim komentarjem, pri čemer pogosto raziskuje teme, kot so izgnanstvo, razselitev in kompleksnosti palestinskega življenja. Je režiser filma **Policijska ura** (1994), prvega celovečerca, ki je bil posnet v Gazi. Rashid Masharawi bo tudi osebno prisoten v času retrospektive.

Po letu premora se v prazničnem decembrskem času s **Kino-ušesom** vračamo tudi v Cankarjev dom, kjer bo kinotečni hišni pianist in skladatelj Andrej Goričar z novo glasbeno partituro opremil enega od pustolovsko-virtuoznih spektaklov nemega filma **Don Q: Zorrov sin** (Donald Crisp, 1925). Film zaznamujejo impresivna igralska zasedba z ikoničnim Douglasom Fairbanksom v glavni vlogi, scenografija in scenarij ter izvrsten filmski ritem. Tudi v prihajajoči sezoni nadaljujemo z izvedbo cikla **Kino-uho/FriForma**, ki jo pripravljamo v sodelovanju z Inštitutom ON Rizom. Z živo glasbeno spremljavo bomo opremili filme iz kinotečnega arhiva 35-mm filmskih kopij, k temu pa smo ponovno povabili raznolik nabor domačih glasbenic in glasbenikov mlajše generacije, od Roka Zalokarja, Tise Neže Herlec in Mojce Zupančič do Teje Bitenc. Poseben dogodek v tem sklopu bo novembrska izvedba ozvočitve filma **Propad hiše Usher** (Jean Epstein, 1928) v okviru festivala Liffe, ki jo bo izvedla priznana avstrijska glasbena skupina Radian.

V kontekst bogate zgodovine italijanskega filma od nekdaj spadajo tudi komedije (t. i. **commedia all'italiana**) ki med drugim pokažejo, kako brezmejna je italijanska kinematografija in kako nepravilno so bili pod peščico kanoniziranih in izpostavljenih režiserjev dolga leta zasenčeni enako izvirni ter inovativni avtorji. Italijanske komedije, v grobem realizirane od sredine petdesetih do sredine sedemdesetih let prejšnjega stoletja, so, prvič, negirale aksiomatičnost kanoniziranih velikanov, in drugič, odločno presekale s prevladujočo tendenco kritičnega razmišljanja, ki je povojni italijanski film delilo na neorealizem (in njegove naslednike) ter na komercialni film. Retrospektiva bo predstavila ducat izbranih komedij, v katerih se Italijani smejiijo sami sebi, svojim predsodkom, posebnostim in pomanjkljivostim. Retrospektivo v sklopu festivala LIFFe organizira Cankarjev dom, v sodelovanju s Slovensko kinoteko in Italijanskim inštitutom za kulturo v Sloveniji.

Tudi tokratno sezono bomo sklenili v Letnem kinu Slovenske kinoteke, kjer se bo odvila jubilejna 10. edicija festivala **Poletje na platnu in med platnicami**. Skozi film in literaturo bomo razmišljali o tem, kako klasike vstopajo v dialog s sodobnostjo. Slovenska kinoteka festival organizira v sodelovanju s pisarno Ljubljane – Unescovega mesta literature.

### **Obfilmske zbirke in razstavni program**

V obeležitev 30. obletnice ustanovitve Slovenske kinoteke in 130. obletnice prve kinematografske predstave v Sloveniji novembra v razstavnih prostorih odpiramo razstavo **V objemu kina**. Ta bo predstavila zgodovino kina na slovenskem ozemlju – od potujočih filmskih predstav in prvih stalnih kinodvoran do sodobnih kinocentrov in art kinematografov. Razstava bo osvetlila tudi, kako so tehnološke, kulturne in politične spremembe vplivale na izkušnjo kinoobiskovalcev ter nam na ogled ponudila zakulisje filmske projekcije – rekonstrukcijo projekcijske kabine, ki bo s poustvarjeno kinodvorano obiskovalcem skušala približati prostor in izkušnjo gledanja filmov v kinu. Skozi različna zgodovinska obdobja kinematografov nas bo vodilo muzejsko in arhivsko gradivo, v kombinaciji s številnimi interaktivnimi vsebinami. V času trajanja razstave bodo v dvorani mesečno predvajani tudi izbrani filmi, ki pripovedujejo zgodbe o predstavljenih muzejskih eksponatih ali pa v svojih zgodbah nosijo metafilmski trenutek.

V dvorani Silvana Furlana bomo do konca leta z nizom treh razstav predstavili prva tri desetletja delovanja Slovenske kinoteke. Prva razstava se bo osredotočila na njena pionirska leta in s pomočjo

originalnih plakatov, letakov, knjig in drugih tiskovin ponudila vpogled v obdobje ustanovitve in prvih deset sezon burnega kinotečnega življenja.

### Vzgojno-izobraževalni program

Vzgojno-izobraževalni program se bo v novi sezoni z različnimi kinotečnimi dejavnostmi povezoval predvsem z razstavo **V objemu kina**, ob kateri bo potekal pester spremljevalni program v obliki vodenih ogledov in delavnic. S programom, namenjenim osnovnim in srednjim šolam, bomo nadaljevali našo usmerjenost k decentralizaciji šolske ponudbe ter filme iz šolskega programa ponujali v distribucijo za predvajanje zunaj Ljubljane. Poleg slovenskih filmskih klasik in nabora avantgardnih zakladov, v šolski filmski katalog letos dodajamo filme, kot sta **Zlata mrzlica** (Charlie Chaplin, 1925) in **Marjetice** (Věra Chytilová, 1966).

Čez leto bomo nadaljevali z uveljavljenimi delavniškimi programi, kot sta **Ekranov filmsko-kritički krožek Do zadnje besede** in andragoški program **Po poteh slovenskega filma** v sodelovanju z Univerzo za tretje življenjsko obdobje, ter z že sedmo edicijo kinotečnih abonmajev. V sklopu na novo zastavljene **Zimske filmske šole** bomo pripravili tematske delavnice, posvečene ustvarjanju in razumevanju filmske glasbe in zvočnih učinkov.

Tradicionalni mednarodni simpozij filmske kritike in teorije, ki se je do zdaj odvijal pod imenom Jesenska filmska šola, bomo v tokratni sezoni predstavili na zimski čas. V zadnjem tednu februarja bomo v sodelovanju z revijo Ekran in AGRFT UL obeležili stoletnico prihoda zvoka v film. Široko in mnogotero področje filmskega zvoka bomo preiskovali z vidikov filmske teorije, zgodovine in prakse. Predavanja ter filmske projekcije in performansi bodo med drugim posvečeni umetnosti ustvarjanja zvočnih učinkov (foley art), funkciji tišine znotraj zvočnega filma, žanru muzikala, praksi sinhronizacije itd.

### Revija Ekran

Slovenska kinoteka je tudi izdajateljica revije Ekran, edine slovenske specializirane strokovne revije s področja filma in televizije, ki izhaja v redni periodiki. Revija je posvečena filmski kritiki, teoriji, zgodovini in praksi ter spodbujanju izvirne domače filmske publicistike. V drugi polovici septembra bo izšel **Ekran september/oktober 2026**, kjer bo v fokusu tema feministične radosti, ki je letos tudi v središču festivala Mesto žensk. Ob 100. obletnici rojstva se v reviji poklonimo tudi dvema feminističnima ikonama: Marilyn Monroe in Mai Zetterling. Do konca letošnjega leta bo nato izšel še **Ekran november/december 2026**, v katerem bo poudarek na najnovejši domači produkciji, ki se bo oktobra predstavila na Festivalu slovenskega filma in na premisleku o vlogi kina skozi zgodovino, ki bo pospremil odprtje razstave **V objemu kina**.

Med oktobrom in decembrom bomo v sodelovanju z društvom Fipresci izvedli štiri predavanja in projekcije v sklopu skupnega cikla **Medkritika**, ki ga letos posvečamo temi političnega filma, skozi katerega želimo osvetliti nekatera spregledana poglavja filmske zgodovine, ter prispevali k širjenju razumevanja filmskega kanona. V torek, **24. novembra**, bomo že tradicionalno podelili priznanje revije Ekran, decembra pa bomo v sodelovanju z društvom Fipresci ponovno podelili tudi strokovno **nagrado Nike Bohinc** za najboljše prispevke na področju filmske kritike in publicistike.

### Izjava direktorja Slovenske kinoteke Stojana Pelka

*»S tem, ko so se danes v dvorani Silvana Furlana zavrteli prvi kadri restavrirane verzije **Splava Meduze**, se je sklenil krog, s katerim je Karpu Godini Slovenska kinoteka posvetila veliko monografsko razstavo, restavrirala kar tri celovečerne filme, v katerih je bil Godina direktor fotografije, ter programirala njegova dela tako v predstavitvah slovenskega filma v tujini kakor tudi na razstavah v regiji. Vse to lahko stori Kinoteka: celovito prikaže opus enega avtorja, obudi spomin na pozabljena obdobja zgodovine, restavrira ogroženo dediščino in s kritično-teoretsko refleksijo ponudi usodno potreben širši kontekst. In vse to bomo počeli tudi v naslednji sezoni, saj smo se kadrovsko okrepili in mednarodno še tesneje povezali. Zato bodo gledalke in gledalci lahko videli opuse avtoric Mai Zetterling (Švedska), Jasne Hribnik (Slovenija), Rashida Masharawija (Palestina) ter integralno predstavitev francoskega mojstra Jeana Eustacha (katerega kopije vseh filmov so zdaj v stalni zbirki Slovenske kinoteke), novembra pa bomo v razstavišču na Miklošičevi odprli razstavo **V objemu kina**, s katero opozarjamo na usodni pomen ogleda filma v izvirnih pogojih kino-dvorane.«*